

EU-strategi om att minska risker med kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen

2013/14:FPM88

Försvarsdepartementet

2014-06-02

Dokumentbeteckning

KOM (2014) 247

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en ny EU-strategi för att upptäcka och minska CBRN-E-risker

Tidigare faktapromemoria i ärendet: 2008/09:FPM147

Sammanfattning

Meddelandet handlar om en ny EU-strategi för att upptäcka och minska risker med kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE). Kommissionen lägger fram en konkret plan om hur kommissionen tillsammans med medlemsstaterna ska öka säkerheten i EU genom att stärka medlemsstaternas förutsättningar att upptäcka CBRNE-hot. Strategin är ett första steg i att genomföra den CBRNE-agenda som togs fram 2012. Regeringen välkomnar meddelandet och ser det som ett viktigt verktyg i att gemensamt förhindra terrorism med farliga ämnen på EU-nivå.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

EU, dess medlemsstater och andra centrala parter (t.ex. USA, regionala expertcenter med fokus på CBRNE som stöds av EU, så kallade "Centers of Excellence" och relevanta parter inom industrin) har vidtagit ett flertal åtgärder för att förbättra förmågan att förhindra incidenter med kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE) samt att skydda medborgarna, institutioner och infrastruktur mot sådana incidenter. I

rådsslutsatserna från den 11 december 2012 ”understryker [rådet] nödvändigheten av att identifiera områden med bristande säkerhetsarrangemang och att inrikta sig på och prioritera ytterligare gemensamma insatser för att öka säkerheten vid produktion, lagring, hantering och transport av CBRN-material och E-material med hög risk.” Vidare uppmanar rådet kommissionen att ”använda EU:s CBRN-handlingsplan och handlingsplanen för bättre sprängämnessäkerhet som grund för en reviderad politik”. Efter lägesrapporterna om genomförandet av EU:s CBRN-handlingsplan och handlingsplanen för bättre sprängämnessäkerhet 2012 ägde ett omfattande samråd rum med medlemsstaterna och övriga berörda parter om hur man bäst hanterar dessa frågor. En ny CBRNE-agenda fastställdes med inriktning på nyckelprioriteringar som ska tas upp på EU-nivå. Detta meddelande är det första steget i genomförandet av den nya CBRNE-agendan. Det syftar till att förbättra förutsättningarna för att upptäcka CBRNE-hot och genomföra effektiva åtgärder för att spåra och minska dessa hot och risker på EU-nivå. Kommissionen presenterade meddelandet den 5 maj 2014.

1.2 Förslagets innehåll

Syftet med detta meddelande är att skapa förutsättningar för att förbättra medlemsstaternas förmåga att bedöma risker, utveckla motåtgärder, utbyta kunskaper och bästa praxis, testa och validera nya skyddsåtgärder med det slutliga målet att anta nya säkerhetsstandarder.

Följande frågor måste, enligt meddelandet, hanteras för att effektivt minska riskerna med CBRNE ämnen:

- Effektiviteten och prestandan hos befintlig utrustning och befintliga förfaranden.
- Nya ämnen som innebär ett hot.
- Nya tillvägagångssätt vid attacker.
- Nya undanhållningsmetoder vid försök att kringgå säkerhetsåtgärder.
- Nya mål för attacker (mjuka mål, kritisk infrastruktur, allmänna områden, områden där luftfart inte bedrivs).

Den nya strategin kommer att genomföras steg för steg, med hänsyn till varje typ av hot och omgivning, med följande syften:

- Förbättra kartläggningen av risker.
- Förbättra användningen av resultat från forskning, provning och validering.
- Främja åtgärder för ökad medvetenhet, utbildning och övningar.
- Främja initiativ med ett ledande land och föra en dialog med näringslivet och andra berörda parter på säkerhetsområdet.
- Vid behov ta hänsyn till den externa dimensionen.

Under hela förfarandet är det enligt meddelandet viktigt att involvera berörda parter i arbetet, som t.ex. den akademiska världen, den privata sektorn och civilskyddsmyndigheter samt att ge tillräckligt ekonomiskt stöd för att säkra att verksamheten och politiken på området genomförs. Inom var och en av de fem syften som anges ovan kommer åtgärder till vilka EU:s arbete ger mervärde att kartläggas.

Kommissionen menar att i och med att terrorister visat på uppfinningsrikedom och opportunism när de försökt vålla skada med CBRNE-material måste EU anta en mer aktiv strategi för att spåra CBRNE-material. Denna nya steg-för-steg-metod innebär att man beaktar varje hot genom att använda forskningsresultat, testning och validering. Man ämnar även främja ökad medvetenhet, utbildning och övning samt i större utsträckning än tidigare engagera berörda parter. På detta sätt anser kommissionen att den kan hjälpa medlemsstaterna och andra viktiga aktörer att göra Europa säkrare.

Arbetet med att genomföra de initiativ som föreslås i detta meddelande är den första delen av den nya CBRNE-agendan. Det första året kommer att ägnas åt att ta itu med de mest akuta behoven vad gäller att spåra och minska CBRNE-risker. Samtidigt kommer arbetet med medlemsstaterna och berörda parter att fortsätta på alla andra viktiga områden som kartlagts i agendan. Syftet är att föreslå åtgärder även på andra områden för att på ett effektivt sätt stödja medlemsstaternas arbete med att förebygga och åtgärda CBRNE-hot och risker.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig, som endast beskriver kommissionens arbete och sammanfattande ståndpunkt, har inga effekter på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet i sig, som endast beskriver kommissionens arbete och sammanfattande ståndpunkt, har inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet och ser det som ett viktigt verktyg i att gemensamt förhindra terrorism med farliga ämnen på EU-nivå.

Regeringen ser positivt på det faktum att kommissionen med detta meddelande konkretiserar hur arbetet med att förhindra terrorism med farliga ämnen ska bedrivas på EU-nivå och att man fokuserar på områden där EU kan ge ett mervärde.

Regeringen delar kommissionens uppfattning att det är av stor vikt att fortsätta utveckla internationellt samarbete inom CBRNE- området.

Regeringen välkomnar kommissionens avsikt att på ett bättre sätt rikta användningen av de resurser som finns tillgängliga inom fonden för inre säkerhet samt att skapa bättre förutsättningar för att EU-finansierad forskning tillgodoser användarnas behov och ligger mer i linje med CBRNE-politiken på EU-nivå.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

-

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen kommer att presentera meddelandet i rådsarbetsgruppen för civilskydd (PROCIV) den 18 juni 2014. Möjligen presenteras meddelandet även i rådsarbetsgruppen mot terrorism. Kommissionen ser det som troligt att

det kommer resultera i rådsslutsatser, men det vet man först efter en presentation i PROCIV. 2013/14:FPM88

4.2 Fackuttryck/termer

CBRNE = kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen